

VERBODEN TOEGANG

TO DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

NUMMER

VERBODEN TOEGANG

TO DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

NUMMER

NUMMER

DEZELVE DEEL VAN HET ARCHIEF

LECTORI

IESU-CHRISTO
UNIGENITO FILIO DEI
DEO HOMINI

HUMANI GENERIS REPARATORI, AC
SALVATORI.

H A S
EX SANCTO THOMA DEPROMPTAS THESES
IN GRATI ANIMI ARGUMENTUM

CONSECRANT

FR. CHRISTOPHORUS PORCAR,
ET
FR. FRANCISCUS VIDAL.

IESU-CHRISTO
UNIGENITO FILIO DEI
DEO HOMINE

HUMANI GENERIS REPARATORI, AC
SALVATORI

M. S.

EX SANCTO THOMA DE PROMPTAS THESES

IN GRATI ANIMI ARGUMENTUM

CONSECRANT

FR. CHRISTOPHORUS PORCAR,
ET
FR. FRANCISCUS VIBALLI.

LECTORI BENEVOLO.

ECCE TIBI LECTOR BENEVOLE puram, nitidamque, verbis Sancti Thomæ expressam, totam Dominicæ Incarnationis æconomiam. Frustrà ergo in ea quæres quæ Theologi Recentiores in Thomam commenti sunt, non quod ea non probemus, sed quia religio nobis fuit, ne in aliorum subtilitatibus plurimum immorantes, in Sancto Thoma jejuni inveniremur. De iis quæ ad Historiam, Criticam, atque Chronologiam pertinent, aliud judicium ferendum est: nam hæc in Recentiorum elucubrationibus passim desiderantur, nec satis omnibus nota sunt, cum sint tamen scitu maxime necessaria. Hæc inter Sancti Thomæ positiones, absque propriis, ut vocant, titulis

in-

inseruimus; ne disciplinæ pulcherrimum ordinem, vel minimum perturbare videremur. Fucum, ut vides, in scribendo horruimus, talemque proindè ab iis, qui nobiscum disputaturi sunt, modum expectamus, qualis modestissimi Aquinatis modestissimos, prudentesque amatores decet. VALE.

CONVENIENTIA INCARNATIONIS.

I. **C**onveniens fuit Deum incarnari.

II. Deum incarnari, ad reparationem generis humani non fuit ita necessarium, ut sine quo aliquid esse non potest; sed ut illud per quod melius, & convenientius pervenitur ad finem.

III. Peccato non existente, incarnatio non fuisset.

IV. Christus principaliter venit ad tollendum peccatum originale, quam actuale.

V. Non fuit conveniens, ut à principio humani generis ante peccatum, vel statim post peccatum, Deus incarnaretur.

VI. Conveniens non fuit, quod incarnatio usque ad mundi finem differretur.

1. *Totum illud temporis spatium, quod à mundi exordio usque ad Verbi incarnationem inter fluxit, in sex ætates vulgò distinguimus: primam, ab Adamo usque ad diluvium; secundam, à diluvio usque ad vocationem Abraham; tertiam, à vocatione Abraham, usque ad egressum populi Israel de Egypto; quartam, ab exitu Israelitici populi usque ad Templum à Salomone conditum; quintam, à structura Templi, usque ad captivitatem Babilonicam sub Sedecia; sextam, à captivitate Babilonica usque ad adventum Messia.*

2. *In harum ætatum supputatione, standum esse, aimus sacri textus hebraei, & Editionis nostræ Vulgatæ chronologiæ; non calculo versionis septuaginta interpretum.*

3. *Peracta est ergo incarnatio expleto quarto, non sexto mundi millenario.*

MODUS UNIONIS VERBI INCARNATI.

I. Impossibile est, unionem Verbi incarnati factam esse in natura.

1. Præcedens Sancti Thomæ assertio Eutychnam hæresim in ipsa sua radice jugulat, atque confodit, quam proinde ad fidem pertinere arbitramur.

2. Eutychetem unam asserentem Verbi incarnati naturam proscripsit Synodus Constantinopolitana sub Flaviano; qui merito & jure eum mulctavit officio Sacerdotali, communione fidelium, & Primatu Monasterii cujus erat Archimandrita.

3. In Synodo illa Ephesina, ope Chrisaphii à Theodosio congregata, ubi Eutyches pristino honori restitutus est, omnia per vim facta sunt, & actitata, unde & latrocinii Ephesini nomen accepit.

4. Interiit hæresis Eutychna in Synodo Chalcedonensi, à Marciano Imperatore convocata, annuente tamen S. Leone Pontifice Romano.

II. Unio Verbi incarnati facta est in persona Verbi.

1. Contrarium docuit Nestorius, qui, & ex propriis scriptis, atque vocibus, & veterum testimonio, Ecclesiæque judicio hæreseos arguitur, atque convincitur.

2. Adversus Nestorianos congregata est Synodus Ephesina, non à Theodosio Juniore, sed à Cælestino Primo Romano Pontifice.

3. Egregiam etiam in oppugnanda hæresi Nestoriana collocavit operam S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha, cujus Epistolæ, Anathematismi, cæteraque scripta à labe Apollinaris sunt penitus aliena.

III. Hæresis est olim ab Ecclesia damnata, in Christo duas esse hypostases, sive duo supposita; vel, quod unio incarnationis facta non sit in hypostasi, seu supposito.

IV. Persona Christi, secundum illud quod in se est, omnino simplex est; secundum rationem personæ, est composita.

-OM

A

In o

V. In Christo, anima corpori unita fuit, & contrarium est hæreticum.

VI. Tenet catholica fides, quod unio Verbi incarnati, non accidentaliter, seu secundum accidens facta est, sed substantialiter.

VII. Unio ista, prout de ipsa loquimur, aliquid creatum est.

VIII. Nonnihil inter se differunt unio, & assumptio.

IX. Unio Verbi incarnati, ex parte ejus in quo ejus conjunguntur extrema, maxima unionum est.

X. Per gratiam, aimus, factam esse unionem hanc; si tamen per gratiam, Dei voluntatem intelligas.

XI. Neque Christi merita potuerunt præcedere unionem, neque opera cujuscumque alterius hominis potuerunt eam mereri de condigno.

XII. Gratia Christi, tum unionis, tum habitualis, ex ratione dicitur naturalis, quia a nativitate in eo fuit.

PERSONA ASSUMENS.

I. Propriissime convenit personæ divinæ assumere naturam creatam.

II. Primo, & propriissime persona dicitur assumere: secundo solum dici potest, naturam assumere naturam ad sui personam.

III. Abstracta personalitate per intellectum, possumus adhuc naturam assumentem intelligere.

IV. Commune est tribus personis, quod actionis est in assumptione: quod pertinet ad rationem termini, ita uni personæ convenit, quod non alii.

V. Pater, & Spiritus Sanctus potuerunt carnem assumere, sicut & Filius.

VI. Possibile fuit, duas, vel tres personas divinas unam naturam humanam assumere, non unam humanam personam.

VII. Persona divina, præter naturam humanam quam

assumpsit, potuit etiam aliam numero naturam humanam assumere.

VIII. Convenientissimum fuit, personam Filii incarnari.

NATURA ASSUMPTA.

I. Sola natura humana est assumptibilis à Filio Dei.

II. Filius Dei personam humanam non assumpsit.

III. Erroneum est dicere, Filium Dei hominem assumpsisse.

1 *Tamquam non sibi constans traducitur hic Sanctus Thomas, eo quod erroneum esse ait quod in Commentariis ad quæst. 2. Lib. III. Mag. Sentent. hæreticum non esse pronuntiat; quasi perpolire non potuerit in Summa quod Junior in Commentariis adumbravit.*

2 *Sed perpolitione nihil est opus. Hæreticam non esse dixit opinionem illam, quæ ponit Deum assumpsisse hominem, ex ea solum parte, qua unionem accidentalem negabat, qualem inter Verbum humanamque naturam dogmatizabat Nestorius.*

3 *An vero eadem opinio aliunde hæretica sit, nec discutit, nec propositum erat Angelico Præceptori id discutere in Commentariis.*

4 *His addiderim, consultò dixisse S. Thomam erroneum esse, non hæreticum, ut notas has, veluti distinctas acciperent Theologi oculatissimi.*

IV. Verbum Dei humanam naturam non assumpsit abstractam ab omnibus individuis.

V. Conveniens non fuit, humanam naturam in omnibus suis individuis à Verbo assumi.

VI. Valde fuit conveniens, ut Filius Dei humanam naturam assumeret ex stirpe Adæ.

PARTES NATURÆ ASSUMPTÆ.

I. Filius Dei verum corpus assumpsit.

Na-

II. Natus est Dei Filius carnem ex Virginis corpore trahens, & non de cælo secum adferens.

III. Dei Filius animam assumpsit.

IV. Fides catholica tenet, Christum assumpsisse mentem, seu animam intellectivam.

ORDO PARTIUM ASSUMPTARUM.

I. Anima Christi, & secundum gradum nobilitatis, & secundum ordinem causalitatis media fuit inter Deum & hominem.

II. Verbum Dei carnem assumpsit spiritu mediante.

III. Animam Christi, non prius, sed simul tempore cum carne assumptam esse, credendum est.

IV. Neque gratia unionis, neque gratia habitualis, potest intelligi ut medium in assumptione humanæ naturæ: Si nomine gratiæ intelligatur voluntas Dei, gratis aliquid faciens, vel donans, unio per gratiam facta est, non sicut per medium, sed sicut per causam efficientem.

GRATIA CHRISTI, UT EST SINGULARIS HOMO.

I. Necesse est ponere in Christo gratiam habitualem.

II. Christus omnes virtutes habuit.

III. In Christo fides esse non potuit.

IV. Christus virtutem spei non habuit; spem tamen habuit respectu aliquorum, quæ nondum erat adeptus.

V. In Christo fuerunt excellentissimè dona Spiritus Sancti.

VI. Donum timoris habuit Christus, secundum quod respicit divinam eminentiam.

VII. In Christo excellentissimè fuerunt gratiæ gratis datæ, sicut in primo, & principali fidei Doctore.

1 *Christus publicè, & pro concione loquens, ea solum lingua utebatur, quæ familiaris erat populo Judæorum.*

2 *Privatim vero, & occasione requirente, aliis etiam linguis usum fuisse, arbitramur.*

B In

- VIII. In Christo fuit prophetia.
- IX. Christus habuit plenitudinem gratiæ, & quantum ad quantitatem intensivam, & quantum ad virtutem gratiæ.
- X. Plenitudo gratiæ, ex parte ipsius gratiæ considerata est propria Christi: si attendatur ex parte habentis gratiam, communicatur aliis per Christum.
- XI. Gratia unionis est infinita; gratia habitualis secundum quod est ens, finita est; in ratione gratiæ infinita.
- XII. Gratia Christi non potuit augeri.
- XIII. Gratia unionis præcedit gratiam habitualement ordine naturæ, & intellectus.

GRATIA CHRISTI SECUNDUM QUOD EST CAPUT ECCLESIAE.

- I. Christus dicitur caput Ecclesiae, ad similitudinem humani capitis.
- II. Tota Christi humanitas influit in homines, quantum ad animam principaliter, & secundario quantum ad corpus.
- III. Christus est caput omnium hominum, sed secundum diversos gradus.
- IV. Christus est etiam caput omnium Angelorum.
- V. Eadem est secundum essentiam gratia Christi personalis, & capitalis; differt tamen secundum rationem.
- VI. Proprium Christi est, esse caput Ecclesiae secundum interiorem influxum.
- VII. Diabolus est omnium malorum caput secundum exteriorem gubernationem.
- VIII. Anti-Christus est omnium malorum caput propter malitiæ perfectionem, non quantum ad ordinem temporis, neque virtutem influendi.

SCIENTIA CHRISTI.

- I. Præter scientiam increatam, creatam aliam esse oportuit in Christo. Cog-

II. Cognitio beata in Dei cognitione consistens, excellentissime fuit in Christo.

III. Præter scientiam beatam, infusam aliam, seu inditam oportuit esse in Christo.

IV. In Christo fuit scientia acquisita, quam quidam experimentalem vocant.

SCIENTIA BEATA.

I. Anima Christi non comprehendit divinam essentiam.

II. Anima Christi in Verbo cognoscit omnia existentia secundum quodcumque tempus, & quæcumque sunt in potentia creaturæ: non vero ea omnia, que in Dei potentia continentur.

1 *Quod in solutione primi argumenti hujus articuli afferit S. Thomas, Filium Dei nescire diem judicii, quia non facit alios scire, de Christo ut homo est, intelligendum est.*

2 *Christus, ut Deus, sicut accipit à Patre, ita Spiritui Sancto, notitiam futuri judicii communicat.*

III. Anima Christi actu infinita non scit: novit tamen in Verbo que sunt infinita in potentia.

IV. Christi anima præ ceteris creaturis divinam essentiam videt.

SCIENTIA INFUSA.

I. Præter scientiam inditam, sive infusam anima Christi cognovit, & quæcumque ab homine per virtutem intellectus agentis cognosci possunt, & omnia illa, quæ per revelationem divinam hominibus innotescunt, divinam tamen essentiam, per hanc scientiam non cognovit.

II. Animæ beatæ, & ante resurrectionem corporum suorum, & post, intelligere possunt absque conversione ad fantasmata, & hoc oportet dicere de Anima Christi, quæ plenè habuit facultatem comprehensoris.

III. Scientia animæ Christi indita, si consideretur quantum ad sui acquisitionem, non fuit discursiva, seu collecti-

tiva ; bene vero , si consideretur quantum ad ejus usum.

IV. Scientia indita animæ Christi , si consideretur secundum illud , quod habet à causa influente , fuit multò excellentior , quam scientia Angelorum , & quantum ad multitudinem cognitorum , & quantum ad scientiæ certitudinem : si consideretur secundum illud quod habet ex subjecto recipiente , est infra scientiam Angelicam.

V. Scientia indita animæ Christi fuit habitualis , & poterat ea uti quando volebat.

VI. Scientia indita animæ Christi fuit distincta secundum diversos habitus.

SCIENTIA ACQUISITA.

I. Sicut per scientiam inditam scivit anima Christi omnia illa , ad quæ intellectus possibilis est quocumque modo in potentia ; ita per scientiam acquisitam scivit omnia illa , quæ possunt sciri per actionem intellectus agentis.

II. In anima Christi aliquis habitus scientiæ fuit , qui per abstractionem specierum intelligibilium potuit augmentari ; ex hoc scilicet , quod intellectus agens post primas species intelligibiles , poterat alias , & alias abstrahere.

1 Exponens S. Thomas in catena aurea verba illa Lucae 2. Jesus autem proficiebat *cæt.* , Græcum Nazianzenum loquentem inducit : sed vitiose redditum , ait Melchior Canus lib. 12. de locis Theologicis cap. 14.

2 Hinc læsum ab eo Doctorem Anglicum criminantur nonnulli , sed injuria. Læsum , aimus , non S. Thomam , sed Græci Nazianzeni veteres Editores.

III. Non fuit conveniens dignitati Christi , ut ab homine aliquo doceretur.

IV. Anima Christi in scientia fuit perfecta ex duobus , ex sensibilibus quidem , secundum scientiam experimentalem ; ex impressione vero superiori , secundum scientiam infusam : & neutro modo didicit aliquid ab Angelis.

POTENTIA ANIMÆ CHRISTI.

I. Impossibile est, quod anima Christi omnipotentiam habeat.

II. Simpliciter verum est, quod anima Christi omnipotentiam non habet ad immutandas creaturas.

III. Anima Christi proprium corpus à naturali dispositione immutare non poterat, attenda propria natura, & virtute; poterat utique, ut erat instrumentum Verbo unitum.

IV. Anima Christi quidquid per se implendum voluit, potuit: quidquid per aliud, seu per virtutem divinam implendum voluit, ipsa ut instrumentum divinitatis, potuit.

DEFFECTUS CORPORIS ASSUMPTI A VERBO.

I. Conveniens fuit, corpus assumptum à filio Dei humanis infirmitatibus, & deffectibus subjacere.

1 *Nota est illa Judeorum, cum recentiorum, tum veterum aberratio, unde prima eorum fluxit cæcitatibus, ac perfidiæ labe, Messiam Prophetarum oraculis prænunciatum, virum manu fortem, ac bellatorem futurum.*

2 *Ut inanem istam argutiam retundamus, hoc ipsum, quod S. Thomas in præcedenti articulo, pressè, ac circumscriptè, pro suo more, statuit, pluribus efficiemus, nimirum: Messiam in lege promissum, non temporalia bella gesturum, sed spiritualia, quibus animæ hostes, ac vitia expelleret.*

II. Secundum necessitatem, quæ materiam consequitur, corpus Christi subjectum fuit morti, cæterisque corporalibus deffectibus.

III. Christus deffectus corporales non contraxit, quasi ex debito peccati eos suscipiens, sed ex propria voluntate.

IV. Non omnes corporales deffectus Christus assumpsit, sed eos solum, qui totam naturam humanam, peccato infectam consequebantur.

C

DEF-

DEFFECTUS ANIMÆ CHRISTI.

I. Christus nullo modo assumpsit defectum peccati, nec originalis, nec actualis.

II. In Christo non fuit fomes peccati.

III. Ignorantia in Christo esse non potuit.

IV. Anima Christi corporali passione passibilis fuit; passiones animales fuerunt in Christo, sed non ut in aliis hominibus.

V. In Christo fuit verus dolor.

I Audiendi non sunt, qui Sanctum Hilarium Pictaviensem Episcopum accusant, quasi veri nominis dolorem à Christi anima excluserit.

VI. Sicut in Christo fuit verus dolor; ita & veri nominis tristitia, alio licet modo, quam in nobis.

VII. Timor fuit in Christo, secundum quod dicit appetitum sensitivum, naturaliter fugientem corporis læsionem futuram.

VIII. Ratione solius scientiæ experimentalis, potuit esse in Christo admiratio.

IX. Ira fuit in Christo non illa quidem per vitium, sed per zelum.

X. Christus ante passionem simul erat viator, & comprehensor.

QUÆ CONSEQUUNTUR UNIONEM QUANTUM

AD ESSE, ET FIERI.

I. Hæc propositio: *Deus est homo*, est vera, & propria, non solum propter veritatem terminorum, sed etiam propter veritatem prædicationis.

II. Supposita veritate unionis utriusque naturæ scilicet divinæ, & humanæ in persona; hæc propositio: *homo est Deus*, est vera, & propria; sicut & ista: *Deus est homo*.

Non

III. Non potest verè , & propriè dici ; quod Christus sit *homo Dominicus* : cum hæc propositio sic dicta, sit hæresis Nestoriana.

IV. De homine possunt dici ea , quæ sunt divinæ naturæ , & de Deo possunt dici ea , quæ sunt humanæ naturæ , tamquam de hypostasi naturæ humanæ.

I. *Hæc propositio* : unus de Trinitate passus est carne, *catholica est, & orthodoxa.*

2. *Monachi Scythæ hujus propositionis assertores, quamvis tumultuosè, ac turbulenter se gesserint, ab hæresi tamen Eutychetis fuerunt immunes.*

V. Ea , quæ sunt unius naturæ non possunt de alia prædicari, secundum quod in abstracto significantur.

VI. *Hæc propositio* : *Deus factus est homo* est vera; diversimodè tamen à diversis intelligitur.

VII. Falsa est hæc propositio: *Homo factus est Deus.*

VIII. Absolutè dici non potest : Christum esse creaturam.

IX. Dici non potest , quod ille homo , demonstrato Christo , incepit esse , si nihil aliud addatur.

X. Absolutè concedenda est hæc propositio : *Christus secundum quod homo , est creatura* ; non ista : *Christus secundum quod hic homo , est creatura.*

XI. Neganda magis , quam concedenda est hæc propositio : *Christus , secundum quod homo , est Deus.*

XII. *Hæc propositio* : *Christus , secundum quod homo est persona* , vera est si accipiatur ratione suppositi.

QUÆ PERTINENT AD UNITATEM QUANTUM AD ESSE.

I. Non solum Christus est unus masculinè ; sed etiam unum neutraliter.

II. Unum tantum in Christo esse personale, admittendum est.

QUÆ

QUÆ PERTINENT AD UNITATEM CHRISTI QUANTUM
AD VOLUNTATEM.

I. Duæ sunt in Christo voluntates, una divina, alia humana.

1. *Honorius Primus Romanus Pontifex, in suis ad Sergium Epistolis, nullo modo Monothelitis adhæsit.*

2. *Sexta Synodus, si eum mulctavit anathemate, vel recipienda est usque ad Canonum prolationem, vel facti errore decepta est, vel sententiam dixit facta hæreseos hypothesis, vel tandem, si Superis placet, facilitatem, & silentium, non dogma, vel sententiam reprobavit.*

II. In Christo fuit sensualitas, quæ potest dici voluntas per participationem.

III. Voluntas humana Christi, in ratione potentiæ, una est essentialiter, & non participative dicta: in ratione actus duplex est; Thelisis quæ est ut natura, & Bulisis, quæ se habet ut ratio.

IV. Necessè est ponere in Christo liberum arbitrium.

V. Christus secundum voluntatem, quæ est per modum rationis, semper idem volebat quod Deus; secus, secundum voluntatem sensualitatis, & voluntatem rationis per modum naturæ consideratæ.

VI. In Christo nulla fuit voluntatum contrarietas.

QUÆ PERTINENT AD VIRTUTEM CHRISTI QUANTUM
AD OPERATIONEM.

I. Duas esse in Christo operationes, asserendum est; divinitatis unam, aliquam humanitatis.

II. Multò magis est una operatio humana in Christo, quam in quolibet alio homine.

III. Nisi aliquid tale sit, cujus carentia magis præjudicet dignitati Christi, quam per meritum accrescat, omnes illas perfecciones Christum sibi meruisse tenendum est,
qui-

quibus eum carere pro aliquo tempore conveniebat.

IV. Meritum Christi ad alios se extendit, in quantum membra ejus sunt.

SUBJECTIO CHRISTI.

I. Christus, secundum quod homo, est tripliciter subjectus Patri: secundum bonitatem, secundum servitutem, & secundum obedientiam.

II. Impium est dicere, Christum ratione personæ, esse sibi ipsi subjectum; ratione naturarum sibi ipsi subjectum fatemur.

ORATIO CHRISTI.

I. Christo competit orare, secundum quod homo est.

II. Christus oravit secundum sensualitatem, non quod oratio ejus esset actus sensualitatis, sed quia ejus ratio exprimebat sensualitatis affectum, tamquam sensualitatis advocata.

III. Christus pro seipso dupliciter oravit, ut scilicet nobis orandi præberet exemplum, & ut Patrem omnis boni ostenderet largitorem.

IV. Oratio Christi semper fuit exaudita.

SACERDOTIUM CHRISTI.

I. Christo maximè convenit esse Sacerdotem.

II. Fide constat Christum non fuisse veteris legis Sacerdotem.

2 Falsò tamen inde colligunt Judæi, Jesum veri nominis non fuisse Messiam, ut qui sublato Sacerdotio Levitico, novum apud suos instituerit, falsaque, ut ajunt, Religione, populos informaverit.

3 Demonstrabimus ergo, ut alteram ex Judaicis hallucinationibus refellamus, Leviticum veteris legis Sacerdotium, tametsi divinitus institutum, certo dumtaxat

tempore duraturum, finemque sub Messia temporibus habiturum.

4 Cui, & illud adjiciemus, frustra Judeos Messiam alterum præstolari, qui Urbem Jerosolimam, ac ipsum Salomonicum Templum instauret, ut illic veteri ritu sacrificia offerantur.

II. Christus, ut homo, non solum fuit sacerdos, sed etiam hostia perfecta, simul existens hostia pro peccato, & hostia pacifica, & holocaustum.

III. Christi sacerdotium plenam vim habet expiandi peccata.

IV. Non convenit Christo effectum Sacerdotii in se suscipere, sed ipsum aliis solum communicare.

V. Christi Sacerdotium æternum est, non quoad sacrificii oblationem, sed quantum ad ipsius consummationem.

VI. Sacerdotium Christi dicitur esse secundum ordinem Melchisedech propter excellentiam veri sacerdotii ad figurale sacerdotium Legis.

1 Melchisedechum non esse Angelum, neque virtutem quandam cælestem, neque Spiritum Sanctum, nec vero filium Dei, sustinemus.

2 Incertum, an fuerit Sem filius Noe, an Cananeus genere. Postremum probabilius videtur.

ADOPTIO CHRISTI.

I. Deo maximè convenit, homines adoptare.

II. Adoptare homines in filios Dei convenit toti Trinitati.

III. Adoptari, soli creaturæ rationali convenit, non omni, sed solum charitatem habenti.

IV. Christus Filius Dei naturalis dici debet, non adoptivus.

1 Felix Episcopus Urgelitanus, & Elipandus Archiepiscopus Toletanus filiationem Christi adoptivam in sensu Nestoriano propugnaverunt.

PRÆDESTINATIO CHRISTI.

I. Unio naturarum in persona Christi cadit sub æterna Dei prædestinatione, ratione cujus Christus dicitur esse prædestinatus.

II. Christus solum ut homo, est prædestinatus esse filius Dei.

III. Prædestinatio Christi nostræ prædestinationis fuit exemplar, non secundum ipsum actum prædestinationis, sed secundum prædestinationis terminum, & effectum.

IV. Christi prædestinatio fuit causa nostræ prædestinationis, non quantum ad actum, sed quantum ad terminum.

ADORATIO CHRISTI.

I. Est una tantum divinitatis, & humanitatis Christi adoratio ex parte ejus qui adoratur, licet plures sint causæ adorationis.

II. Humanitas Christi adoranda est adoratione latriæ, ita ut sit ejus sicut rei adoratæ: quæ autem Christo tribuitur adoratio ratione humanitatis omni munere gratiarum perfectæ, latriæ non est, sed dulciæ.

III. Nulla reverentia Christi imagini exhibetur, ut res quædam est; ut imago est, cultu latriæ prosequenda est.

1 Non Christi Solum, sed & Beatae Virginis Mariæ, omniumque Sanctorum imagines licitæ sunt, & honore debito prosequendæ.

2 Angeli pingi possunt, sed in specie humana, juvenes, alati, albisque vestibus amicti.

3 Non sunt ad libitum Santissimæ Trinitatis imagines efformandæ; sed retinendæ quæ in Ecclesia probatæ sunt.

4 Ridicula esset, ne quid amplius dicam, illa Trinitatis imago, in qua unus homo appareret habens tria capita, & tres facies.

IV. Crux in qua Christus mortuus est, & ratione con-

tac-

tactus , & ratione representationis adoratur adoratione latriæ : crucis effigies in quacumque alia materia , ratione solius representationis cultu latriæ honoratur.

V. Beatæ Virgini non debetur adoratio latriæ , sed aliquid dulia eminentius , scilicet hyperdulia.

VI. Sanctorum reliquiæ , qualescumque illæ sint , congruo honore coli debent , præcipuè eorum corpora.

CHRISTUS MEDIATOR.

I. Solus Christus est perfectus Dei , & hominum mediator.

II. Esse mediatorem convenit Christo , ut homo est.

SANCTIFICATIO B. V. MARIÆ.

I. Rationabiliter creditur , B. V. Mariam præ omnibus aliis , majora accepisse gratiæ privilegia , atque in utero fuisse sanctificatam.

II. Si de Parentibus Mariæ Virginis nos interrogas , satis dicere habebimus , S. Joachimum ab Ecclesia coli tamquam ejus Patrem , & Annam tamquam matrem.

III. Ante infusionem animæ rationalis , B. Virgo sanctificata non fuit.

IV. Post B. Virginis sanctificationem remansit in ea fomes quo ad essentiam , tametsi ligatus : in conceptione Verbi fuit totaliter extinctus.

V. Fatemur B. Virginem Mariam , nec mortali , nec veniali fuisse peccato inquinatam.

VI. Debuit B. Virgo , præ cæteris creaturis , majorem à Christo gratiæ plenitudinem accipere.

VII. Sanctificari in utero , B. Virgini , Hieremiæ , & Joanni Baptistæ , singulari Dei munere concessum est.

VIRGINITAS B. V. MARIÆ.

I. Simpliciter confitendum est, Matrem Christi Virginem concepisse.

II. In partu etiam B. Maria Virgo fuit.

III. Dei Mater, sicut Virgo concepit, & Virgo peperit, ita post partum semper Virgo permansit.

1 Non solum Virginem Mariam, sed & lectissimum ejus Sponsum Virginem semper fuisse, sustinemus.

2 Qui ergo in Evangelio fratres Domini vocantur, non natura tales accipi debent, ait S. Thomas, sed sola cognatione.

3 Quænam autem cognatio fuerit Salvatorem inter, & ejus Fratres, audies in circo.

IV. Conveniens fuit, ut virginitas Dei Matris ex voto esset Deo consecrata.

1 Nulli dubium esse debet, Deiparam mortalium primam virginitatem vovisse.

DESPONSATIO V. MARIÆ.

I. Conveniens fuit Christum de Virgine nasci desponsata.

II. Verum fuit, & legitimum matrimonium inter Mariam, & Joseph.

1 Maria Virgo, jam tum matrimonio erat juncta Josepho, quando ab Angelo fuit salutata.

2 Cæterum, quo vitæ suæ anno matrimonium inierint, non audemus deffinire. Opinio, quæ ad antiquas, communesque traditiones reffert, Virginem nuptui datam fuisse Josepho, anno circiter quarto decimo, quare fabulis amandanda sit, non videmus.

ANUNCIATIO V. MARIÆ.

I. Congruum omnino fuit, ut Virgini Mariæ nunciaretur, quod esset Dominum conceptura.

II. Sapientissima Dei ordinatio, reparatio humana, Deique Matris virginitas postulabant, ut per Angelum incarnationis mysterium nunciaretur.

III. Congruum fuit, Angelum nuntiantem corporaliter videri à Virgine Maria.

IV. Ordinatissimè perfecta est anuntiatio, quoniam Virginem reddere attentam intendebat Angelus, eam etiam instruere volebat de mysterio, & ad consensum inducere.

1 *Diem salubris salutationis Angelicæ, ex Ecclesiæ traditione, definitam habemus octavo kalendas Aprilis.*

2 *Nazarethi, sive in domo Mariæ, sive in domo Josephi peractam Salutationem arbitramur; hancque sive domum, sive domi partem, Angelorum ministerio à fundamentis avulsam, in Dalmatiam primùm, deinde in Italiam translata fuisse, ubi semel, atque iterum loco divinitus mutato, quiescit; sustinemus.*

CONCEPTIO SALVATORIS QUO AD MATERIAM.

I. Conveniens fuit, ut Christus carnem sumeret ex materia ab Adamo derivata.

II. Christus specialiter dicitur esse filius Abrahæ, & Davidis, ut in salutem esse credatur, & circumcissionis, & electionis Gentilium.

III. Christi genealogia convenienti ordine ab Evangelistis scripta est.

1 *Non ergo inter se pugnant Mathæus, & Lucas, quorum primus Joseph vocat filium Jacob, alter vero filium Heli.*

2 *Variis hujusce conciliationis viis nullam planiorem*

ju-

judicamus, quam eam, quam ex Julio Africano in Ep. ad Arist. tradit Eusebius lib. 1. Hist. Eccles. cap. 7.

IV. Convenientissimum fuit, ut de fœmina Filius Dei carnem acciperet.

V. Ex purissimis sanguinibus B. V. Mariæ conceptum fuit corpus Christi.

I. *Conceptus fuit Christus in utero Virginis, non in corde, vel in mente, aut in pectore, ut olim quidam tenuerunt.*

VI. Corpus Christi non fuit in Adamo & aliis Patribus secundum aliquid signatum, ita ut ex determinata materia formandum esset.

VII. Caro Christi, sicut secundum concupiscentiæ legem non fuit ab Adamo derivata, ita fuit à peccati macula absoluta.

VIII. Christus in lumbis Abrahæ non fuit decimatus.

CONCEPTIO CHRISTI QUOAD ACTIVUM PRINCIPIUM.

I. Multiplici ratione Christi conceptio Spiritui Sancto tribuitur.

II. Appositè dicitur Christus in Scripturis: *De Spiritu Sancto conceptus.*

III. Christus, neque Spiritus Sancti, neque totius Trinitatis dicendus est filius.

IV. B. Virgo ante conceptionem activè aliquid operata est: in ipsa conceptione, nihil fecit activè, sed solum materiam præbuit.

ORDO CONCEPTIONIS.

I. Ubi primum materia adunata ad locum generationis pervenit, formatum fuit corpus Christi.

II. Oportebat Christi corpus, in primo conceptionis instanti, anima rationali donari.

Con-

III. Contra fidem est, Christi carnem prius fuisse conceptam, & postmodum assumptam à Verbo Dei.

IV. Conceptio Christi simpliciter supernaturalis dici debet, & miraculosa.

PERFECTIO PROLIS.

I. Christus in primo suæ conceptionis instanti habuit plenitudinem gratiæ sanctificantis animam, & corpus ejus.

II. Usus etiam liberi arbitrii Christo concedere necesse est, in eodem instanti conceptionis.

III. In eo præterea meruisse, tenendum est.

IV. Christus ubi primum conceptus fuit, Deum vidit clarius cæteris creaturis.

NATIVITAS CHRISTI.

I. Nativitas propriè dicitur esse personæ, vel hypostasis tamquam subjecti nascentis; sed sicut termino, naturæ tribuitur.

II. Necesse est Christo tribuere duas natiuitates, æternam, & temporalem.

III. B. Virgo verè, & propriissimè dicenda est Mater Christi.

IV. Hæreticum est negare B. Virginem verè Matrem Dei esse.

V. Unica est, eaque æterna Christi filiatio, ex parte subjecti considerata: duplex, si ad perfectas rationes filiationis attendatur.

VI. Christus ex clauso matris utero egrediens, non modo dolorem non intulit, sed & Matrem maxima jucunditate replevit.

VII. Christus in Bethleem nasci voluit.

1 *Intra Bethleem, non in agro suburbano natum Christum Dominum, arbitramur.*

2 *Christo nascenti adfuisse bovem, & asinum antiqua*
tra-

traditio est, amplis, ut dicitur, ulnis amplectenda.

VIII. Christus congruo, atque convenientissimo tempore natus est.

1 *Uerum Christi natale, nec potest retrahi ad annum Urbis Conditaë 747. nec differri post annum 750.*

2 *In quonam autem ex his tribus annis intermediis figendum sit, non certò audemus deffinire; id utique præstaremus, si ad pluteum nos sedere concederes, ut subiecta charta, admoto calamo, ac etiam adhibitis calculis, quotquot opus fuissent computationes, faceremus.*

3 *Natum præterea fuisse Christum octavo Kalendas januarii, universa tenet Ecclesia, constanti Majorum traditione firmata.*

4 *De hora tandem memoratæ diei, miramur quam diversæ extiterint sententiæ, cum Ecclesiæ praxis, mediam noctem fuisse demonstrat.*

MANIFESTATIO CHRISTI.

I. Christi nativitas non debuit esse communiter omnibus manifesta.

II. Illud etiam in Christi nativitate debuit observari, ut non omnibus manifestaretur Christus, sed quibusdam, per quos ad alios posset pervenire.

III. Convenienter illi electi sunt, quibus fuit Christi nativitas manifestata.

IV. Congruum fuit, Christum, non per seipsum, sed per quasdam alias creaturas suam manifestare nativitatem.

1 *Ut fabulam rejicimus, Romæ Templum pacis, qua nocte Christus natus est, momento temporis corruisse.*

2 *Alterum prodigium quidam venditant, Mariam, scilicet genitricem, infantem in ulnis gestantem, sublimem in aere ab Augusto Cæsare conspectam fuisse, monente Sybilla.*

3 *Fatemur Jani Templum, Christo nascente occlusum, cum prius fuisset reseratum; sed id prodigii loco habendum non est.*

4 *Fontem olei Romæ manasse , & in nostra Hispania tres soles apparuisse , innuere videtur S. Thomas ; sed hæc longè antè Christi nativitatem contigerunt.*

5 *Jam antè Christi ortum , & veritas , & solemnitas major in Apollinis responsis desiderabatur ; hancque obscuracionem inter Christi nascituri præ sagia reponimus.*

6 *Non tamen Apollo Delphicus , Christo nato , è vestigio conticuit , sed & post illud tempus sua responsa dedit.*

V. *Nativitas Christi convenienter manifestata est justis per interiorum Spiritus S. instinctum , Pastoribus per Angelos , & Magis per Stellam.*

VI. *Hoc ordine , eoque convenienti , manifestata est Christi nativitas : prima die , Pastoribus ; terciadecima , Magis ; & quadragesima , Simeoni , & Annæ.*

VII. *Stella , quæ Magis apparuit , non fuit una cælestium Stellarum ; sed à Deo creata in aere terræ vicino.*

VIII. *Credendum est , Magos ab Spiritu S. inspiratos , sapienter Christo reverentiam exhibuisse.*

1 *Magos istos Reges fuisse , vulgaris tenet opinio , quam non improbat S. Thomas , nec nos improbare volumus.*

2 *Tres omnino fuisse , perantiquam sequentes traditionem , sustinemus.*

3 *Sed , unde venerint , difficile est extricare ; Academicorum in hac re temperamentum sequimur , nihilque affirmamus.*

LEGALIA CIRCA PUERUM JESUM.

I. *Pluribus rationibus Christus debuit circumcidi.*

1 *Christus circumcissus non fuit in Templo , aut Synagoga ; sed in spelunca Bethleemitica , vel in vicina domo.*

2 *Ab alterutro ejus Parente factam circumcissionem arbitramur ; non à Summo Pontifice , aut alio quocumque Sacerdote.*

3 *In terris etiamnum extare Christi præputium , communis Theologorum tenet opinio. Sed ubinam gentium ? In-*

ter-

terroga, & varias in hanc rem audies sententias.

II. Nomen Christi convenienter vocatum est Jesus.

III. Convenienter præsentatus est Christus in Templo, & quantum ad id quod specialiter ad primogenitos pertinebat, & quantum ad id quod universaliter pertinebat ad omnes.

I Fuerit ne Sacerdos, vel laicus Simeon ille justus, ac timoratus, qui Christum in Templo oblatum in ulnas suas accepit, operosè disputant nonnulli, levibus, mea sententia, rationibus; quapropter quæstionem hanc inter adiaphoras amandantes, nihil in hac re affirmatum volumus.

IV. Mater Dei in Templo præsentari voluit, velut in eo purganda, licet tali observantiæ non esset obnoxia.

BAPTISMUS JOANNIS.

I. Conveniens fuit, Joannem baptizare.

II. Ritus, quo Joannes baptismum conferebat, erat à Deo; sed effectus Baptismi illius erat ab homine.

III. Baptismus Joannis gratiam non conferebat, sed solum ad eam præparabat.

IV. Oportuit alios, præter Christum, Joannis Baptismo baptizari.

V. Christo baptizato, non debuit statim cessare Baptismus Joannis.

VI. Oportuit, omnes baptizatos à Joanne Christi rursus baptismo consecrari; quo solo, & character, & salutis gratia conferebatur.

BAPTISMUS CHRISTI.

I. Conveniens fuit Christum baptizari, ut aquas sanctificaret, sordes nostras ablueret, & quod nobis præcipiendum erat, impleret.

II. Conveniens fuit, Christum baptizari Joannis baptismo.

Chris-

III. Christus convenienti tempore baptismum suscepit.

¹ Sed quonam illo? Trigessimo ætatis suæ anno ineunte, ex Sancto Thoma; octavo autem Idus Januarias, ex communi Patrum traditione, uno excepto Epiphanio.

IV. Conveniens fuit Christum in fluvio Jordanis baptizari, quo in Regnum Dei per baptismum ingressus designatur.

V. Christo baptizato, convenienter Cœlum apertum est.

VI. Descendit Spiritus Sanctus, Christo baptizato, corporali specie, sicut columba, in ipsum, idque convenientissimè.

VII. Spiritus Sanctus veram columbam, in qua apparuit, formavit; non tamen eam in unitatem personæ assumpsit.

VIII. Conveniens fuit, ut Christo baptizato, vox Patris audiretur Christum filium ejus attestantis.

¹ Miracula quæ in articulis V. VI. & VIII. ex Evangelio firmat Sanctus Thomas, post Christi baptismum contigerunt.

² Hinc contra Pictores, invehunt hypercritici, eo quod hæc omnia simul representent, Christum in aquis, cœlum apertum, illabentem Spiritum, & Patrem testimonium perhibentem; quasi soleant pictoriam artem exercere, non vulgus indoctum, sed sciti, absolutique Theologi.

³ Utique mendosè depingunt, sed ferendos esse existimamus: nam frustra niti, ajebat Melchior Canus, & nihil aliud quam laborando odium quærere, extremæ dementiæ est.

CONVERSATIO CHRISTI.

I. Convenientissimum fuit, Christum cum hominibus conversari, vitamque in hoc mundo ducere socialem.

II. Congruum non fuit, ut Christus vitam duceret austeram; sed, ut in cibo, & potu, communiter se, sicut alii, haberet.

Le-

I. Lepidulè quærent aliqui quot Christus habuerit vestes; & rursus, an nudus pedibus, an calceis armatus incesserit? Si conjecturis uti licet, & tres, ad minus vestes habuisse: & si non calceis totum pedem tegentibus, sandaliis saltem usum fuisse arbitramur.

III. Decuit Christum in hoc mundo pauperem vitam ducere.

IV. Tenendum est, Christum in hoc mundo secundum Legis præcepta conversatum esse.

1 Si mala Lex Moisis, inquit Judei, cur à Deo sancita? si bona, cur à Jesu nostro rescissa? hinc illum veri Messiae partibus defuisse, immò, & sese nefario sacrilegio polluisse andacissimè criminantur, sed injuria.

2 Demonstrabimus enim, Mosaicam legem, tametsi divinitus institutam, adventante Christo obliterari debuisse: adeoque Jesum Christum, eo vel maximè, verum fuisse Messiam, quod Legem veterem consummarit, novamque condiderit.

TENTATIO CHRISTI.

I. Christus convenienter tentari voluit, ut nobis auxilium, cautelam, fiduciamque præberet.

II. Congruum fuit, tentationem Christi perfici in deserto.

III. Convenienter factum est, ut Christus post jejunium à Diabolo tentaretur.

IV. Modus, & ordo tentationis Christi conveniens fuit.

DOCTRINA CHRISTI.

I. Conveniens fuit Christi doctrinam, tam per seipsum, quam per Apostolos, à principio solis Judæis exhiberi.

1 A principio inquam, hoc est ante passionem, quoniam Christo jam mortificato infidelitate Judeorum, ait Augustinus, decebat, ut multiplicaretur fide populorum.

2 His si stare vellent Judæi, jam pridem Messiam ad-

venisse cognoscerent; nec Jesum nostrum tamquam seductorem traducerent, eo quod Gentiles, non secus ac Judæos, vocandos sibi sumpserit. Sed pro dolor! In proverbium jam cessit: facilius esse Etiopem dealbare, quam Judæum ab errore divellere.

II. Conveniebat Christum publicè docere veritatem, non obstante offensione Scribarum, Phariseorum, ac Principum Judæorum.

III. Doctrina Christi occulta non fuit ex ejus intentione, sed solum quantum ad modum docendi.

IV. Conveniens fuit alios, non Christum, doctrinam suam scripto tradere.

I. *Tamquam apocryphas rejicimus Epistolas Jesu ad Abgarum, & Abgari ad Jesum.*

MIRACULA CHRISTI IN COMMUNI.

I. Conveniens fuit, ut Christus miracula faceret.

II. Quæcumque Christus miracula fecit, divina virtute ea fecit.

III. Non decuit Christum ante perfectam ætatem, ejusque Prædicationem miracula facere; unde in nuptiis Canæ Galileæ primum signorum patrasse, fide tenendum est.

I. *Sponsus harum nuptiarum non fuit Joannis Evangelista, sed aliquis fortè fuit, qui Christo esset aliqua cognatione conjunctus.*

IV. Miracula à Christo facta sufficienter ejus divinitatem ostendebant.

SINGULÆ MIRACULORUM SPECIES.

I. Conveniens fuit, ut inter cætera miracula, Christus etiam obsessos à Demonibus liberaret.

II. Congruum fuit, Christum miracula facere circa corpora cælestia.

Mi- }

1 *Miraculosam fuisse solis obscurationem, quæ Christo moriente contigit, affirmamus.*

2 *Duplici modo fieri potuisse, aiunt cum S. Thomæ radorum solarium retractione, & lunæ, alteriusve opaci corporis interpositione.*

3 *An vero per totum terrarum orbem tenebræ diffusæ fuerint, an per solam Palestinam, Regionesque vicinas; quidquid improbare tentaveris ex adverso sustinebimus.*

III. *Conveniens fuit, ut Christus particulariter homines miraculosè curando, se universalem, & spiritualement hominum Salvatorem ostenderet.*

IV. *Non modo in hominibus, sed etiam in irrationalibus creaturis oportuit Christum miracula facere.*

1 *Laterem, ut ajunt, laverit, qui præter mysterium, aliam quærit causam arefactionis ficulneæ Math. 21.*

2 *Si tamen quæsieris, cur Christus ficum præ cæteris arboribus elegit, ut in ea Judæorum obstinationem adumbraret; causa phisica in promptu erit, ut scilicet majus miraculum appareret in arbore cæteris humidissima.*

TRANSFIGURATIO CHRISTI.

I. *Conveniens fuit Christi transfiguratio, ut gloriam suæ, & aliorum resurrectionis ostenderet.*

1 *In monte Tabor Christum transfiguratum esse, arbitramur.*

II. *Claritas à Christo assumpta in transfiguratione, fuit claritas gloriæ quantum ad essentiam, non quo ad modum essendi.*

III. *Conveniens fuit, ut de præcedentibus Christum testes transfigurationis adessent Moises, & Elias: & de sequentibus, Petrus, Jacobus, & Joannes.*

IV. *Oportebat, ut in Christi transfiguratione Paternæ vocis testimonium audiretur.*

PASSIO CHRISTI.

I. Christum pati, non fuit necessarium necessitate coactionis, vel ex parte Dei, vel ex parte ipsius Christi; fuit tamen necessarium ex parte finis.

II. Simpliciter & absolutè possibile fuit Deo aliter hominem liberare, quam per Christi passionem; ex aliqua tamen suppositione, fuit impossibile.

III. Convenientius fuit, hominem per passionem Christi liberari, quam per solam Dei voluntatem.

IV. Convenientissimum fuit, Christum pati mortem Crucis.

1 Eos non sequimur, qui crucis Dominicæ longitudinem ad quindecim usque pedes, ad octo vero ejus latitudinem protrahunt.

2 Illos pariter rejicimus, qui crucem sibi effingunt ad instar græcæ litteræ T. nostra, & comunis sententia est, ita fuisse formatam, ut super lignum transversum aliqua pars extiterit cui titulus esset affixus.

3 Sunt, qui volunt ex quatuor lignorum generibus crucem fuisse compactam; nos ex unico confectam fuisse opinamur.

4 Quæcum fuisse affirmant Lipsius, Cedrenus, alique, firmis, ut ipsis videntur, rationibus; quæ tamen à nobis nequeunt extorquere consensum, firmum saltem, ac certum.

5 In eadem sumus hæsitacione circa lignum suppedaneum, cui pedibus insisteret Jesus Christus.

6 Romano more, & quidem clavibus, Dominum cruci affixum fuisse, tenendum est; hosque non tres, sed quatuor fuisse, magis consentaneum apparet.

7 Nudum omnino cruci affixum fuisse Jesum Christum, tenendum est, si Sanctorum Patrum testimonio, ut sonat stare volumus; sed vetat pudor, ut ita factum fuisse credamus.

Chris-

V. Christus omnes passiones sustinuit humanas, non secundum speciem, sed secundum genus.

1 Triginta argenteis proditum fuisse Dominum, idque à Juda, quem inter intimos ac familiares elegerat, hac prima, eaque Domini nostri Jesu-Christi Passio acerbissima.

2 Quanti penderent hi argentei, non audemus definire: vilem fuisse pretium, tenet popularis opinio, quæ an corrigenda sit, alii viderint.

3 Sacrilegam Judæ proditionem secuta est dira flagellatio, quam more Romanorum indictam fuisse, pro certo habemus.

4 Divinant, qui plagarum numerum definiunt, quique genus flagellorum pro certo ac explorato habent.

5 Verberibus addiderunt milites coronam spineam, quam, non è juncis marinis, sed ex aliquo spinarum genere, asperrimo utique, sed obvio, contextam fuisse opinamur.

6 Christo ad mortem damnato, & ad locum supplicii properanti, occurrisse fertur pia mulier, quæ lineo, vel bobicino velo, manantem ex ejus vultu sanguinem, sudoremque abstersit, expressa divinitus sacrati vultus imagine; id, ut alia multa pietatis, ac traditionis monumenta ridere solent hypercritici: nos hanc, communemque sententiam semper tuebimur, ubicumque de re agatur, quæ fidelium jam insedit animis, nec inconcussis monumentis obruitur.

VI. Dolor passionis Christi maximus fuit inter dolores præsentis vitæ; non ille modo, qui sensibilis dicitur, sed etiam interior, ex nocumenti apprehensione proveniens.

VII. Corpore Christi patiente, secundum totam animam passus est Christus.

VIII. Tota Christi anima, ratione suæ essentiæ, in passione divinitate fruebatur; anima Christi ratione potentiarum, nec directè, nec indirectè, in ejus passione, fruebatur divinitate.

1. Quomodo fruitio cum summa tristitia stare possit, expendens adhuc juvenis Canus noster, dixisse se, ait Lib. 12. Cap. 13. coram celebri Theologorum concione: quod sicut per totam vitam Dominus gloriam animæ quasi præmebat, ne in corpus efflueret; sic, saltem in cruce, retinuit gaudium, quod suapte natura ex clara Dei notitia prodiret.

2. Sententiam hanc, speciosam quidem, sed tamen piam sua probabilitate donari, sustinemus; digna proinde, ut ab omni prorsus censura vindicetur.

IX. Tenendum est, passionem Christi convenienti tempore peractam fuisse.

1. Neque Christus antevertit, nec Judæi distulerunt Agni Paschalis comestionem, sed utrique legem impleverunt una, eademque die, Luna scilicet quartadecima primi mensis Nisan ad vesperam.

2. Sequenti ergo die, qui erat festum Paschæ, & sextus illius hebdomadæ, Christus mortuus est, & Crucifixus.

3. Inter Crucifixionem Christi, ejusque baptismum quatuor intercessisse Paschata colligimus ex Evangelio; adeoque passionem Domini consignandam esse anno ætatis suæ trigessimis tertio, sustinemus.

4. Hora tertia Christum crucifixum esse, ait Marcus Evangelista; hora vero quasi sexta Joannes: utrique autem verè, & convenientissimè.

X. Sicut convenienti tempore passus est Christus, ita & convenienti loco.

1. An Golgota, ubi Christus crucifixus est, calvariæ locus diceretur, quia ibi truncarentur damnatorum capita, vel quia Adæ caput, ejusque calvaria ibi sepulta fuisset, sub lite est; cum Sancto Thoma primum ita asserimus, ut secundum non omnino excludamus.

XI. Christus secundum Dei ordinationem, congruè inter duos latrones crucifixus est.

1. Latrones isti non funibus, sed clavibus cruci fuerunt

runt affixi ; unus ad dexteram , alter ad sinistram Domini elevatus.

2. Utrumque sustineri potest , vel scilicet unum eorum , vel ambo Christo improperasse. Qui ad dexteram pendebat is demum fuit , qui visis signis pœnituit.

XII. Passio Christi ad suppositum pertinet divinæ naturæ , ratione tamen naturæ passibilis , & humanæ.

CAUSA EFFICIENS PASSIONIS CHRISTI.

I. Christus non à seipso , sed à suis persecutoribus occisus est.

II. Convenientissimum fuit, Christum ex obedientia pati.

III. Deus Pater Christum tradidit passioni , hanc æterna sua voluntate præordinando , pro redemptione generis humani.

IV. Congruum fuit, ut Christus à Judæis inciperet pati , & ipsis tradentibus per Gentiles passio finiretur.

I. Eos non sequimur , qui volunt infame crucifixionis munus Brutiis commissum fuisse , incolis scilicet illius Italiae tractus , qui appellatur Calabria.

V. Principes Judæorum cognoverunt Jesum esse Christum in lege promissum , mysterium tamen divinitatis ejus ignorabant , ignorantia quidem inexcusabili.

VI. Peccatum Principum Judæorum fuit gravissimum, tum ex genere peccati , tum ex malitia voluntatis : minores gravissimè peccarunt quantum ad genus peccati, sed diminuebat malitiam eorum ignorantia : Gentiles mitius omnibus peccaverunt.

MODUS PASSIONIS CHRISTI QUANTUM AD EFFECTUM.

I. Christus per passionem suam non solum sibi , sed etiam omnibus membris suis æternam promeruit salutem.

Pas-

II. Passio Christi non solum sufficiens, sed & superabundans satisfactio fuit pro peccatis humani generis.

III. Passio Christi fuit verum, ac proprium sacrificium.

IV. Passio Christi nostram salutem operata est per modum redemptionis.

V. Esse Redemptorem immediatè convenit Christo, in quantum est homo; ipsa redemptio toti Trinitati tribui potest, sicut causæ primæ.

VI. Passio Christi efficienter, modo instrumentali, nostram salutem operatur.

EFFECTUS PASSIONIS CHRISTI.

I. Passio Christi est propria causa remissionis peccati.

II. Christus passione sua hominem à potestate Diaboli liberavit.

III. Per passionem Christi à reatu etiam pænæ liberati sumus.

IV. Passio Christi homines Deo reconciliavit, & peccata delendo, & quia sacrificium fuit Deo acceptissimum.

V. Christus per passionem suam ita meruit exaltari, ut gloriosus resurgeret, in Coelum ascenderet, ad dexteram sederet Dei Patris, & judicariam in omnes potestatem obtineret.

MORS CHRISTI.

I. Conveniens fuit Christum mori.

1 *Quod Christum divinis oraculis prænunciatum, virum bellatorem Judæi commenti sint, parum illis visum erat, nisi eundem etiam immortalem effutirent.*

2 *Ut hoc oppansum Judæorum oculis velum reducamus, illud à nobis extra omne dubium constituendum est, Christum in lege promissum, mortem, eamque turpissimam subiturum.*

Fie-

II. Fieri non potuit, ut in Christi morte ejus divinitas separaretur à Carne.

III. Divinitas Christi in ejus morte nullatenus fuit ab anima separata.

IV. Hæreticum est asserere, Christum in triduo mortis verum fuisse hominem.

V. Idem numero fuit simpliciter corpus Christi vivum, & mortuum; non idem omnino, & totaliter.

VI. Mors Christi, ut separatio precisè fuit corporis, & animæ, per modum efficientiæ operata est nostram salutem; per modum autem meriti, ut est via ad interitum.

SEPULTURA CHRISTI.

I. Conveniens fuit Christum sepeliri.

II. Convenienti modo corpus Christi fuit sepulturæ traditum.

III. Congruum non fuit, corpus Christi qualitercumque putrefieri, resolvi, aut incinerari.

IV. Congruum fuit, ut Christus una solum die, & duabus noctibus in sepulcro maneret.

1 *Extat etiamnum Sepulcrum Christi Domini, quod gloriosum fore, & ab hominibus in summo honore habitum iri, prædixit Isaias. cap. II.*

2 *Fortunati nos, si ad illud invisendum facilius pateret aditus! Pro ejus cura Fratribus minoribus, quos de observantia vocant, plurimum gratulamur.*

DESCENSUS CHRISTI AD INFEROS.

I. Conveniens fuit Christum ad infernum descendere.

II. Christus secundum effectum in quemlibet inferorum descendit: secundum essentiam, ad locum ubi detinebantur justi, unde effectum ad omnes inferni partes diffudit.

III. In triduo mortis totus in sepulcro dicendus est Christus, totus in inferno, totus ubique.

IV. Anima Christi tamdiu in inferno permansit, quamdiu corpus ejus in sepulcro.

V. Christus ad infernum descendens, Sanctos Patres liberavit, eos absolvens à reatu pœnæ, debitæ peccato originali, non actuali.

VI. Qui in inferno detinebantur damnatorum, liberationem à reatu pœnæ non obtinuerunt.

VII. Christus descendens ad inferos, eos non liberavit qui cum solo originali descendentes, per fidem, & charitatem non fuerant ejus passioni conjuncti.

VIII. Animæ existentes in purgatorio, quæ tunc tales erant quales illæ sunt, quæ nunc ibi detinentur, non fuerunt per Christi descensum liberatæ.

RESURRECTIO CHRISTI.

I. Necessarium fuit Christum à mortuis resurgere.

1 *Christum prima hebdomadæ die, quæ nobis Dominica est, ad diluculum, subque auroram surrexisse, comperitum est.*

2 *Non pugnant, sed facillimè conciliari possunt Evangelistæ in adventu mulierum ad sepulcrum Christi Domini.*

II. Christum tertia die resurgere, congruebat fidei nostræ instructioni.

III. Primus omnium fuit Christus, qui à mortuis surrexit resurrectione perfecta.

1 *Certus eorum numerus, qui Christo resurgente ad vitam etiam revocati sunt, absque temeritatis nota exactè definiri non potest.*

2 *Sunt qui volunt, vetustissimis quibusque Patriarchis hoc beneficium collatum fuisse: melius opinantur alii, qui cæteris esse præferendos existimant eos, qui ætati Jesu Christi erant vicinissimi, quique facie noti fuerant Judæis tunc superstitionibus.*

IV. Christus propriæ resurrectionis causa fuit, ratione virtutis divinitatis sibi unitæ.

QUA-

QUALITAS CHRISTI RESURGENTIS.

- I. Necesse est, Christo concedere verum corpus postquam à mortuis resurrexit.
- II. Corpus Christi integrum, & absque diminutione surrexit.
- III. Christi corpus, gloriosum resurgere debuit.
- IV. Congruum fuit, ut anima Christi in resurrectione corpus cum cicatricibus resumeret.

MANIFESTATIO RESURRECTIONIS.

I. Resurrectio Christi non debuit omni populo fieri manifesta, sed testibus præordinatis à Deo, per quos in aliorum notitiam perveniret.

II. Christi resurrectio non debuit immediatè ab hominibus videri, sed eis ab Angelis nunciari.

1 *Jam multorum insedit animis, Christum à mortuis reditum primò Matri suæ apparuisse; sed hæc opinio inconcussis monumentis obruitur.*

III. Post resurrectionem Christus non debuit continuè cum discipulis conversari; pluries tamen eis apparuit, & familiariter cum eis locutus est.

IV. Christus post resurrectionem in propria effigie apparere debuit, paratis ad credendum; minus vero dispositis, effigiem mutare oportuit, pro varia illorum dispositione.

1 *Qualis fuerit propria Christi Domini effigies, orisque, corporisque forma, ignoratur.*

2 *Ex veterum traditione compertum est, fuisse illum specie, non excellenter liberali, vultuque non insigniter venusto, egregio, & eleganti; ut vel hoc pacto, fallacem, & vanam esse corporis pulcritudinem demonstraret.*

3 *Neque vero, qui Christum specie non excellenter venusta fuisse dicimus, turpi, atque deformi fuisse, propterea contendimus.*

Chris-

V. Christus resurrectionem suam non probavit per argumenta rationibus innixa, sed Scripturæ testimonio; probavit præterea per quædam sensibilia signa, se verè surrexisse ostendentia.

VI. Christus resurrectionem suam, & testimoniis, & argumentis, seu signis, discipulis sufficienter manifestavit.

1 *Certissimis atque inconcussis Resurrectionis Christi, miraculorumque ejus argumentis adscribendum est testimonium Flavii Josephi Judæi Antiq. Judaic. Lib. 18. Cap. IV.*

2 *Addenda etiam sunt acta Pilati, quibus Romanus iste Præses tam insignia de Jesu Nazareno nunciavit, ut Tiberius de illius Apotheosi ageret apud Senatum.*

RESURRECTIONIS CHRISTI CAUSALITAS.

I. Christus, qui à mortuis surrexit *primitiæ dormientium*, resurrectione sua nostræ resurrectionis est causa.

II. Resurrectio Christi virtute divinitatis agens, non modo resurrectionis corporum, sed etiam animarum est causa effectiva, & exemplaris.

ASCENSIO CHRISTI.

I. Christus post resurrectionem suam in terris manere non debuit, sed ad cælos ascendere.

1 *Die Jovis, Christum in cælum ascendisse sustinemus, paulo post meridiem, uti Catholica celebrat Ecclesia.*

2 *Ex monte Oliveti elevatus est, in cujus cacumine expressa reliquisse plantarum suarum vestigia, tenemus cum S. Augustino.*

II. Christus in cælum ascendit non secundum quod Deus, sed secundum quod homo; virtutem tamen ascendendi habuit ut Deus.

III. In cælum Christus ascendit propria virtute, di-

vina, scilicet, & humana glorificata.

IV. Convenientissimum fuit, ut corpus Christi gloriosum super omnes cœlos elevaretur.

1 Nubes illa, quæ Christum suscepit ab oculis Discipulorum, non præbuit adminiculum ascendenti per modum vehiculi; sed apparuit ad ejus ornatum, & Majestatem.

2 Quousque Discipulorum oculi pertingere potuere, sensim, ac pedetentim elatus est Christus: ubi vero subduxit eum nubes, illico fulguris instar sese vibravit, non motu quidem instantaneo; sed velocitate tanta, ac pernicitate, ut pœne momento infinita propemodum spatia emensus fuerit.

3 Christi in Cælum ascendentis spectatores, ac testes adfuisse numero centum viginti, scribit non obscuri nominis Commentator ad Cap. I. Actuum Apostolorum; verum errat toto ostio vir alias eruditus.

4 Nodum expedit S. Thomas modum exponens, quo Corpus Christi gloriosum, in Cælo, ac supra Cælos esse dicitur in Scriptura; quia scilicet, ita in Cælo est, ut tamen in eo non egeat contineri.

5 Christum ascendentem in Cælum benedixisse Discipulis elata manu dextera, depræssisque in palmam digitis, auriculari, & annulari, cæteris erectis, crucemque signantibus, statuunt illi, qui de priscis moribus, ex hodiernis Ecclesiæ ritibus determinant.

V. Congruum etiam fuit, corpus Christi supra omnes substantias spirituales elevari.

VI. Ascensio Christi est causa nostræ salutis, & ex parte nostra, & ex parte ipsius Christi.

SESSIO CHRISTI AD DEXTERAM PATRIS.

I. Sedere ad dexteram Patris convenit Christo, & ut sessio dicit quietem, & ut dicit Regiam & judicariam potestatem.

Ma-

II. Manifestum est, quod Christus, secundum quod Deus, sedet ad dexteram Patris.

III. Christus etiam, secundum quod homo, sedet ad dexteram Patris majori, tum gratia, tum gloria, tum demum judiciaria potestate cæteris creaturis.

I. Christum in Cælos ascendentem corpus suum ad orbem usque Solis detulisse, idemque illic eo in astro deposuisse, sicque ad dexteram Patris sine carne sederẽ, Manichæi, & Seleuciani commenti sunt; digni propterea ut Diris devoteantur.

IV. Nulli alii, nec Angelo, nec homini convenit sedere ad dexteram Patris, nisi Christo.

JUDICIARIA CHRISTI POTESTAS.

I. Soli Christo attribuitur judiciaria potestas.

II. Potestas hæc judiciaria convenit Christo secundum naturam humanam.

III. Homo Christus ex merito obtinuit ut esset Judex secundum Dei justitiam, quoniam pro justitia pugnavit, & vicit.

IV. Necesse est Christo judiciariam potestatem concedere, quoad omnes res humanas.

V. Præter judicium particulare, quod in cujuslibet hominis morte contingit, judicium aliud universale expectandum est, in novissimo die.

VI. Angeli tam boni, quam mali subsunt judiciariæ Christi potestati, non solum propter hujus propinquitatem ad Deum, sed etiam propter humilitatem passionis, qua, ita meruit exaltari; *ut in nomine ejus omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum.*

O. S. C. S. R. E.

Possunt prælo committi:

Dr. D. Ferdinandus à Redondo

& Portillo, Rector.

Vt. Dr. Orihuela,

Cens.Reg.

